

Майзеліс А.О.

Анодна стріппінг-вольтамперометрія
в аналізі складу тонких плівок сплавів
системи Cu-Ni-Zn

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МАЙЗЕЛІС А.О.

АНОДНА СТРИППІНГ-ВОЛЬТАМПЕРОМЕТРІЯ
В АНАЛІЗІ СКЛАДУ ТОНКИХ ПЛІВОК
СПЛАВІВ СИСТЕМИ Cu-Ni-Zn

Монографія

УДК 621.35
М 14

Рецензенти: *Т.О. Ненастіна*, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри хімії та хімічної технології, Харківський національний автомобільно-дорожній університет;

Г.М. Шабанова, доктор технічних наук, професор, професор кафедри технології кераміки, вогнетривів, скла та емалей, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Друкується за рішенням Вченої ради Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», протокол № 12 від 27 листопада 2025 р.

Майзеліс А.О.

М 14 Анодна стріппінг-вольтамперометрія в аналізі складу тонких плівок сплавів системи Cu-Ni-Zn : монографія / А.О. Майзеліс. – Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2025. – 121 с.

ISBN 978-617-8332-92-1.

У монографії розглянуто стріппінг-вольтамперометричне визначення елементного та фазового складу покриттів сплавами системи Cu-Ni-Zn, що включає найбільш вживані у гальванічних процесах метали. Пропонуються методики аналізу елементного та фазового складу сплавів: Zn-Ni, Cu-Ni, Cu-Zn, Cu-Ni-Zn. Методом стріппінг-вольтамперометрії визначено вплив режиму електролізу, складу електроліту та товщини плівок сплавів на їх елементний та фазовий склад.

Монографія призначена для фахівців з електрохімії та матеріалознавства, інженерів гальванічних виробництв, наукових та науково-педагогічних працівників, аспірантів і студентів спеціальності G1 – Хімічні технології та інженерія вищих навчальних закладів.

Іл. 95. Табл. 5. Бібліогр.: 154 назв.

УДК 621.35

ISBN 978-617-8332-92-1

© А. О. Майзеліс, 2025.

Зміст

Вступ	5
Розділ 1. Стриппінг-вольтамперометрія сплаву Zn-Ni	7
1.1 Літературний огляд з питань електроосадження покриттів сплавом Zn-Ni та визначення його елементного і фазового складу методом анодної стриппінг-вольтамперометрії	7
1.2 Кількісне визначення зміни хімічного і фазового складу сплаву Zn-Ni з товщиною шару	10
1.2.1 Якісний аналіз анодних вольтамперограм розчинення шарів сплаву	13
1.2.2 Кількісний аналіз анодних вольтамперограм розчинення шарів сплаву	17
1.3 Вплив умов електролізу на склад шарів сплавів Zn-Ni	24
1.3.1 Склад шарів сплаву, що осажені при різних значеннях потенціалу	24
1.3.2 Склад шарів сплаву, що осажені при різних значеннях густини струму	27
1.4 Вплив складу амікатно-гліцинатного електроліту на фазовий склад сплаву Zn-Ni	28
1.4.1 Вплив співвідношення концентрацій іонів металів	30
1.4.2 Вплив співвідношення концентрацій лігандів	31
1.5 Циклічна вольтамперометрія у слабко лужному амікатно-гліцинатному електроліті	37
1.6 Порівняння фазового складу шарів сплаву, що осажені в різних режимах	39
1.7 Стриппінг-вольтамперометрія мультишарового покриття (Zn-Ni) ₁ / (Zn-Ni) ₂	40
1.8 Підвищення точності вольтамперометричного визначення хімічного і фазового складу шарів сплавів	41
Висновки до розділу 1	43
Список джерел до розділу 1	45
Розділ 2. Стриппінг-вольтамперометрія сплаву Cu-Ni	50
2.1 Літературний огляд з питань стриппінг-вольтамперометрії шарів сплаву Cu-Ni	50
2.1.1 Область застосування мідно-нікелевих покриттів	50
2.1.2 Анодна вольтамперометрія в аналізі мідно-нікелевих сплавів	51
2.2 Анодна стриппінг-вольтамперометрія мідно-нікелевих сплавів	53
2.2.1 Анодне розчинення міді і нікелю в однокомпонентних електролітах	53

2.2.2 Анодне розчинення сплаву Cu-Ni в лужному аміакатно-гліцинатному електроліті	55
2.2.3 Підвищення точності визначення складу сплаву	57
2.3 Анодна вольтамперометрія сплаву Cu-Ni, що осаджений з сульфосаліцилатно-аміакатного електроліту	60
2.3.1 Вплив рН електроліту на склад сплаву	60
2.3.2 Вплив перемішування електроліту на склад сплаву	64
Висновки до розділу 2	73
Список джерел до розділу 2	74
Розділ 3. Стриппінг-вольтамперометрія сплаву Cu-Zn	76
3.1 Гальванічні покриття сплавами Cu-Zn	76
3.1.1 Використання покриттів сплавами Cu-Zn	76
3.1.2 Фазовий склад покриттів сплавами Cu-Zn	76
3.1.3 Анодна вольтамперометрія сплавів Cu-Zn	77
3.2 Вольтамперометричне розчинення шарів сплаву Cu-Zn	78
3.2.1 Вплив потенціалу осадження сплаву в електролітах з різним співвідношенням лігандів на фазовий склад сплаву	78
3.2.2 Зміна складу сплаву з густиною струму	81
3.2.3 Вплив перемішування електроліту на склад сплаву	85
3.2.4 Визначення міжшарового травлення при почерговому осадженні плівок сплаву	88
3.3 Висновки з розділу 3	94
Список джерел до розділу 3	95
Розділ 4. Стриппінг-вольтамперометрія потрійного сплаву Ni-Zn-Cu	98
4.1 Використання покриттів сплавом Ni-Zn-Cu і визначення його складу ..	98
4.2 Порівняння розчинення плівок сплаву Ni-Zn-Cu в сульфатному і аміакатно-гліцинатному електролітах	99
4.2.1 Порівняння вольтамперограм розчинення сплаву Ni-Zn-Cu з вольтамперограмами розчинення металів і подвійних сплавів	100
4.2.2 Вплив потенціалу осадження шарів і бішарів на склад сплавів	104
4.4 Зміна хімічного і фазового складу плівок потрійного сплаву Ni-Zn-Cu з товщиною	111
4.5 Порівняння складу одношарових плівок сплаву Ni-Zn-Cu і бішару	115
Висновки з розділу 4	116
Список джерел до розділу 4	118

Наукове видання

МАЙЗЕЛІС Антоніна Олександрівна

**АНОДНА СТРИППІНГ-ВОЛЬТАМПЕРОМЕТРІЯ
В АНАЛІЗІ СКЛАДУ ТОНКИХ ПЛІВОК
СПЛАВІВ СИСТЕМИ Ni-Zn-Cu**

Монографія

В авторській редакції

Підписано до друку 01.12.2025 р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Умовн. друк. арк. 7,0.
Тираж 300 прим. Зам. №01-12.

Видавництво та друк
ФОП Іванченко І.С.

пр. Тракторобудівників, 89-а/62, м. Харків, Україна, 61135.
тел.: +38 (050/093) 40-243-50.

Свідчення про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників та розповсюджувачів видавничої продукції

ДК № 4388 від 15.08.2012 р.
monograf.com.ua